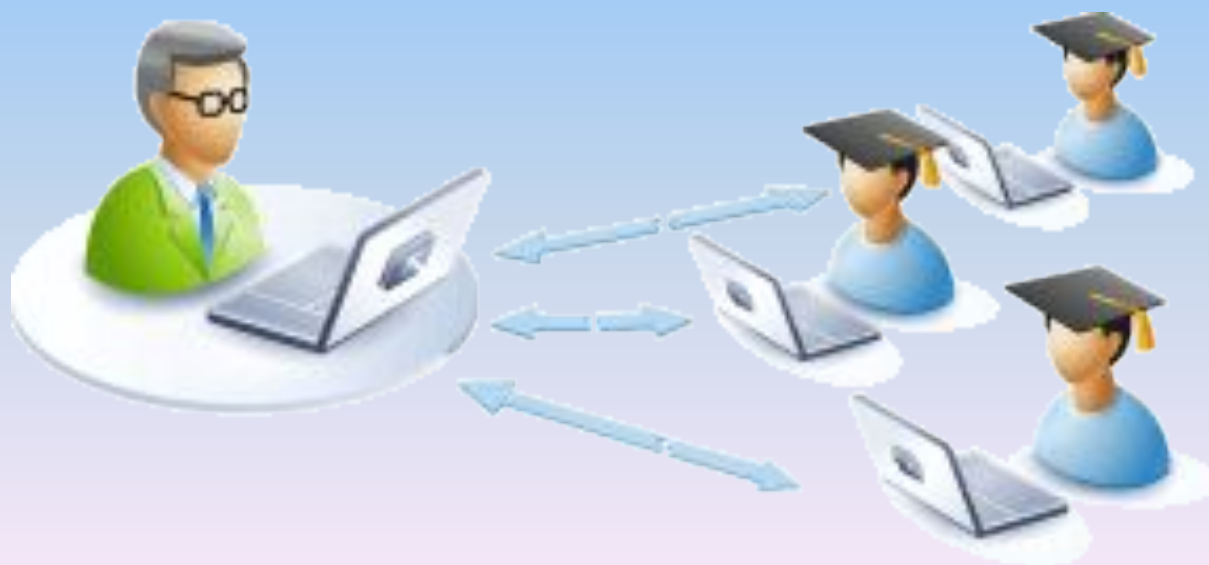

Менеджмент мәні мен қағидалары

Жоспары:

- Менеджмент туралы түсінік.
- Менеджменттің теориясы мен тәжірибесінің Қазақстандағы даму тарихы.
- Менеджерлерге қойылатын талаптар.

«Менеджмент» ағылшын сөзі оның түп төркіні гректің «манус», яғни «қол күші» деген сөзінен шығып, алғашқы кезде мал бағу саласында, ат тізгінін ұстау шеберлігін білдірген. Кейін бұл атақ адам қызметінің саласына ауысып, адамдарды басқарудың және ұйымдастырудың ғылыми, практикалық мәнін білдіретін болды.

Адамдар
мен қарым-
қатынас жасау
әдісі, үлгісі

басқару
органы,
әкімшілік
бөлігі.

Ағылшын тіліндегі Оксфорд
сөздігінде менеджмент ке 4
анықтама берген

билік және
басқару
өнері

шеберліктің ерекше түрі
және әкімшілік дағды

Менеджменттің 50 ден астам анықтамасы бар .Соның бірнешеуіне тоқталайық.

Беларус ғалымы Н.И.Кабушкиннің ойынша менеджмент бұл адамдардың еңбегін,мінез-құлығын және ой-өрісін қолдана отырып, жеңе білу, қойылған мақсаттарға жете білу туралы ғылым мен өнер.

Қазақстандық ғалымдарының пікірінше мемлекет қолда бар ресурстарды ұтымды қолдану арқылы ұйымның мақсаттарын қалыптастырып, оған қол жеткізуді қамтамасыз етуге бағытталған білімдермен кәсіби қызметтердің саласы.

Көрнекті америка экономисті В.В.Леонтьевтің анықтамасы бойынша «менеджмент бұл өнім, технология, өндірісті ұйымдастыру, басқару еңбегі, әлеуметтік қатынас саласында жаңарту, инновация, жаңалық енгізу мақсатында фирмаларды, компанияларды тиімді басқару принциптерінің, тәсілдері мен нышандарының жиынтығы».

Менеджмент
құрылымы жағынан
төмендегідей түрлерге
жіктеледі

өндірістік

кадрлық

инновациялық

стратегиялық

сапа
менеджмент
және т.б.

Басқару
міндеттерінің
күрделілігі мен
сипатына
байланысты
кәсіпорын
менеджменті 3
түрге бөлінеді:

Жоғарғы

Ортаңғы

Төменгі

The diagram consists of three green, rounded, arrow-like shapes pointing downwards and to the right, arranged in a vertical sequence. Each shape contains text describing a level of management. The background is a light blue gradient with three horizontal lines.

менеджменттің жоғары деңгейі.
Себебі, ол кәсіпорынды жалпы
басқаруға және максималды пайда
табуға бағытталған;

менеджменттің ортанғы деңгейі
техникалық және технологиялық
жаңалықтарды енгізумен, ақпарат
және нарықты басқарумен
байланысты;

-менеджменттің төменгі деңгейі кәсіпорын
қызметкерлерінің жұмысын тікелей
ұйымдастыруды және жоспардың
орындалуын, өнім өндіру кестесі мен оның
өткізілуін қамтамасыз етеді

Х-ХІІ ғасырларда басқару саласындағы алғашқы ойшылдардың бірі Әбу-Насыр Әл-Фараби (870-950) болды. Ол жұлдыздар мен басқа табиғи құбылыстарға қарай отырып, мемлекеттің, шаһарлардың болашағы мен бағыныштылардың тағдырын болжамдаған әміршілердің жалған көріпкелдігін ғылыми негізде дәлелдеді.

Тәуке хан (1680-1715) әмірлік құрған дәуірде неғұрлым прогрессивті мемлекет және рухани қайраткерлер Төле би (1663-1756), Қазыбек би (1667-1763) және Әйтеке би (1662-1766) болды. «Жеті жарғы» деп аталатын заң жинақтарында олар мемлекетті басқару жөніндегі өз пікірлерін мазмұндады, мұнда орта ғасырлық қазақ қоғамындағы негізгі принциптер мен құқық нормалары бекітілген.

Менеджменттің даму кезеңдері

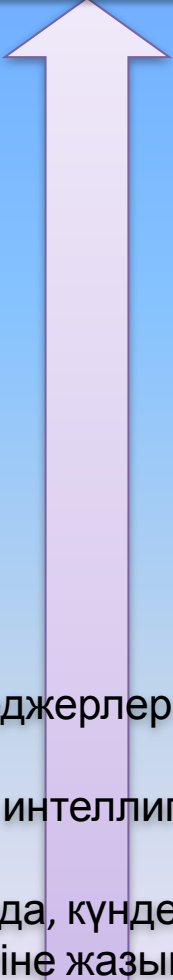
Ол 40 жылдан астам уақыт бойы республиканы басқарды, оның ішінде ширек ғасырдан астам елдің І-басшысы болды. Д.А.Қонаев Қазақстан экономикасын басқарған кезінде республика бұрынғы КСРО-ның ірі агро-өнеркәсіптік аймақтарының біріне айналды.

Менеджменттің дамуы

Қазақстанның Бүкілдүниежүзілік Сауда Ұйымына ену қарсаңында біз басқару шешімдері салаларындағы да ғаламшарлық бәсеке алдында тұрмыз. ҚР Президенті Н. Назарбаев мемлекеттік қызметкерлерге мына принциптерді басшылыққа алу қажет деп есептейді:

- халық берген биліктің қызығына түспей, оған иелік ете білу керек;
- өзің үшін пайданы көздемей, өзің қызмет ететін қоғамның игілігі туралы ойлау қажет;
- «мемлекеттік қызметкер қалай тұрып жатырсың?» деген сұрақтан қорықпай өмір сүруі керек;
- адамдардың сенімін жоғалтпайтындай етіп басқару керек.

Менеджерлерге қойылатын талаптар

Американдық менеджер Ли Якокка менеджерлер жұмысын ұйымдастырудың мынадай принциптерін ұсынады:

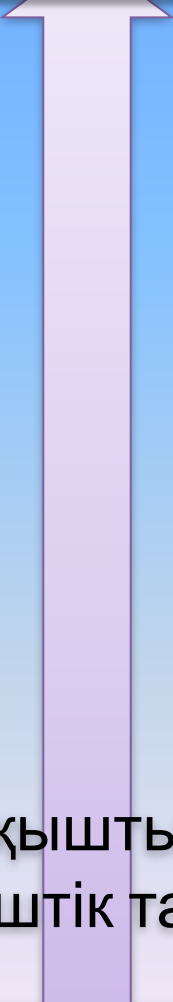
- төңірегіңе жақсы жандарды топтастыр, интеллигенттерге және қабілетті адамдарға сүйен;
- өзіннің бірінші кезектегі мүдденді айқында, күнделікті іс-әрекетіңнің жазбасын жүргіз, ең күрделі мәселелерді мәтіннің бірінші бетіне жазып қой;
- нақты іс жөнінде айт, қалай айтсаң, солай жаз;
- басшы штаб пен өндірістік сала аралығындағы кикілжің қымбат уақыт пен күе жігерді бос жіберу екенін ұмытпа;

Американ менеджмент мектебі жақсы басшының 12 ережесін ұсынады:

Басшы қуғындаушы болмауы тиіс. Өйткені қуғындаушы қарамағындағы адамдардың ізіне түседі, алнағыз басшы соңынан ертеді;

2. Басшы өз ісіне сенімді болуы, батыл мақсат қойғыш, табанды болуы, әрі осы қасиеттерін қол астындағыларға көрсете білуі тиіс;
3. Басшы ұйымдастыру және басқару туралы ғылымды жетік білуі тиіс;
4. Ол қол астындағылардың уақытын бағалай білуі тиіс;
5. Басшы қатал, әрі талап қойғыш болуы. Алайда қаталдық пен талап қойғыштың ешқашанда мейрімсіздікке апармауы тиіс;
6. Сынды қабылдай білуі, әрі әділ сынай білуі тиіс;
7. Басшы жылы шырайлы, әрі әдепті болуы тиіс;
8. Әзіл-оспақты түсіне білуі тиіс;
9. Айта да, тыңдай да білу керек;
10. Үнемдеуге тырысу керек;
11. Қарамағындағыларды жақсы білуі тиіс;
12. Үнемдеу керек (керек жерінде)

Жапон менеджерлері мынадай ерекшеліктерге ие болуы тиіс деп есептейді

A vertical arrow points upwards from the list of traits to the statement at the top of the slide.

- Ойлау стилі;
- Кәсіпкерлік және өнертапқыштық;
- Белгілі бір жағдайда көнгіштік таныту;
- Кішіпейілділік;
- Сауаттылық;

**Назарларыңызға
рахмет!**